

Hiçbir amel karşılıksız kalmayacaktır!

Harun Bey: “Zilzal Sûresinin kısaca açıklamasını yapar mısınız?”

Davranışlarımızın karşılığına, bedeline, müeyyidesine ceza diyoruz. Cezayı kaldırmak aftır. Cezayı şiddetlendirmek ve arttırmak da zulümdür. Kur’ân şüphesiz affı ve bağışlamayı tavsiye eder.

Kur’ân’a göre öncelikle birbirimizi bağışlamalıyız. Fazilet budur. Eğer bağışlayamayacak isek, Kur’ân’ın ceza ölçüsü oranında ceza isteme hakkımız vardır. Bu oranı aşamayız. Aşarsak ceza vermiş olmayız, zulüm yapmış oluruz. Kur’ân ceza ölçüsünü, “cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş, yaraya yara”1 tarzında formüle etmiştir. Adalet budur.

Cehennem hiçbir şekilde, hiçbir kimse için zulüm değil; amelimizin tam karşılığı ve tam (birebir) cezasıdır. Cennet ise, günahlarımıza karşılık bizi cezadan koruyan, günahlarımızı affeden ve bizi bağışlayan Yüce Allah’ın lütfu ve fazlı ile girmemizi kolaylaştırdığı lütuf ve mükâfat yurdudur.

İşte bu İlâhî ceza usulü sosyal ilişkilerimizde de hâkim olmalıdır. Yani, bir tokada karşılık vermeyip affetmek fazilettir; bir tokada karşılık, bir tokat vurmaktır cezadır, iki tokat vurmaktır ise zulümdür. “Bana vurmasaydı. Benim onurumla oynadı. Şuna bir vurayım, başını gözünü dağıtayım” deyip ona onun vurduğundan daha şiddetli vurmaktır zulümdür.

Ne esef vericidir ki, beşerî ilişkilerimizde zulmü çokça işlediğimizi çok zaman fark etmiyoruz bile. Bize yapılan bir haksızlığa karşılık, “Hakkımızı alıyoruz” diye haddi aştığımız çok vâki oluyor. Bu haksızlık ve zulümler, eğer helâlleşmez isek, mahşer gününde karşımıza çıkacaktır. Ahkemü’l-Hâkimîn olan Cenâb-ı Allah, o gün aramızda, Kur’ân’da bildirdiği “cezâ usûlü” ile hüküm verecektir. Yani bire bir. Biz kimin ne kadar hakkını gasp etmişsek, almışsak veya yemişsek, işte aynen o hak kadar ceza göreceğiz. Veya o cezanın ağırlığı oranında sevabımızdan alınıp ona verilecek. Eğer sevabımız yoksa o cezanın ağırlığı oranında onun günahından alınıp bize yüklenecek.

Birer hayat tecrübesinden alınan “Eden bulur”, “Ne ekersen onu biçersin,” “Gülme komşuna, gelir başına,” “Ceza amel cinsinden gelir” tarzındaki cezâ kaidelerini çok zaman kendi yaşadığımız bir veya birden fazla olayla da tasdik etmişizdir. Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm buyurdu ki: “Şu beş şeyin cezası dünyada hemen verilir: 1- Zulmetmek, 2- Hainlik etmek, 3- Anne babaya eziyet etmek, 4- Akrabalarla ilişkiyi kesmek, 5- Yapılan iyiliği görmemek.”² Allah’ın adaletinin hayatımızda ne kadar hâkim olduğunu görmek için, olaylara azıcık dikkatle ve ibretle bakmak yeterli olacaktır. Üstad Bedüzzaman Hazretleri bu hadisin üçüncü maddesini, “Sen vâlideynine (anne ve babana) hürmet etmezsen, senin evlâdın dahi sana hizmet etmeyecektir.”³ sözüyle izah eder.

Cezayı hâkim takdir eder. Biz hâkim değiliz. Hükümlerimizde haddi aşmaktan ve haksızlık yapmaktan kendimizi koruyamayız. Bundan dolayı uğradığımız haksızlıklarda derhal ceza vermek yerine, affetmek bizim için en doğru olanıdır. Çünkü cezâ vermeye kalktığımızda,—eğer gücümüz yetiyorsa—yalnız cezâ ile yetinmiyor, zulüm de yapıyoruz. Bizim affetmemiz, yarın rûz-i mahşerde ona hesap sorulmayacağı anlamına gelmiyor. Eğer şimdilik onu affetmemize rağmen hakkımızı helâl etmemişsek, mahşer günü ona hesap sorulacak ve hakkımız ondan bire bir alınacaktır. Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm, “Kıyâmet Gününde haklar elbette sahiplerine verilecektir. Hattâ boynuzsuz koyunun hakkı boynuzlu koyundan alınacaktır!”⁴ hadisi ile bu cezâsı çetin günden haber vermektedir.

Zilzal Sûresi, kıyamet sarsıntılarını haber veren, ismini de verdiği haberden alan bir suredir. Zilzal; şiddetli sarsıntı, kıyamet sarsıntısı, her şeyi yerle bir eden devâsâ deprem demektir. Bu surenin meali şöyledir: “Ne zaman ki, yer müthiş bir sarsıntıyla sarsılır! Ve yer yüzü bütün ağırlıklarını dışarı çıkarır! Ve insan, “ne oluyor buna?” der. O gün yer yüzü, üzerinde herkesin ne iş yaptığını haber verir. Çünkü Rabb’in ona konuşmasını emretmiştir. O gün insanlar yaptıklarının karşılığını görmek için hesap yerinden bölük bölük dönerler. Kim zerre kadar bir iyilik yaparsa, onun mükâfatını görür. Kim zerre kadar bir kötülük yaparsa, onun cezasını görür.”⁵

Sûre, kıyamet gününün dehşetli sarsıntısını ve insanların bu sarsıntı karşısında şaşkınlığını ve çaresizliğini haber vererek başlar. İnsanın, “Ne oluyor?” diye sarsıldığı bir günde; yeryüzünün, insanın kendi üzerinde yapıp ettiklerinden haber vermesi ilginçtir; yaratıldığı günden beri suskun yeryüzüne Allah’ın konuşmayı emretmesi ibret vericidir! Yeryüzü bir yargıç gibidir sanki. Hayır; yargıç gibi, bir avukat gibi konuşan bir şahittir artık o! Demek insanın bütün amellerine ve yapıp ettiklerine bir şahit de—şimdilik hiç farkında olmasak da—yeryüzüdür.

Zilzal Sûresi son iki âyetiyle, zerre kadar iyiliğin sevapsız kalmayacağını, zerre kadar

kötülüğün de cezasız kalmayacağını; böylece Allah'ın, hiçbir amelimizi, hiçbir davranışımızı, hiçbir yönelişimizi ve hiçbir günahımızı yok saymayacağını, ne yapmışsak cirmi kadar bir karşılıkla Allah nezdinde mutlaka cevap bulacağını ilân etmiş bulunmaktadır.

Dipnotlar:

- 1- Mâide Sûresi: 45
- 2- Câmiü's-Sağîr, 3/960
- 3- Mektûbât, s. 252
- 4- Riyâzu's-Sâlihîn, 204
- 5- Zilzal Sûresi: 1-8